

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1312/2021
24.06.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиле АА из ..., улица ..., чији су пуномоћници Марија Дабић и Јована Андрић, адвокати у ..., против туженог Акционарско друштво за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, Немањина 6, чији је пуномоћник Милош Стијеља, адвокат у ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3646/20 од 02.12.2020. године, у седници већа одржаној 24. јуна 2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

Ревизија тужиле се **УСВАЈА, УКИДА СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3646/20 од 02.12.2020. године и предмет се враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Први основни суд у Београду је донео пресуду 5П1 178/19 дана 16.07.2020. године којом је констатовао да усваја тужбени захтев и обавезао туженог да тужилци исплати заосталу накнаду за исхрану у току рада за период од 15.01.2016. до 16.06.2018. године у укупном износу 101.109,75 динара са припадајућом законском затезном каматом како је одређено у првом ставу изреке и да тужилци исплати заосталу накнаду за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 15.01.2016. до 16.06.2018. године у укупном износу од 82.287,90 динара са припадајућом законском затезном каматом како је одређено у другом ставу изреке, одбио тужбени захтев којим је тужилка тражила да се тужени обавезе да тужилци исплати износ преко досуђеног до 174.623,48 динара на име накнаде за исхрану у току рада за период од 15.01.2016. до 16.06.2018. године са законском затезном каматом како је одређено у трећем ставу изреке, у четвртном ставу изреке обавезао туженог да у име и за рачун тужилце уплати припадајуће доприносе за пензијско инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско инвалидско осигурање за период од 15.01.2016. до 16.06.2018. године на износе досуђене у првом и другом ставу изреке пресуде, у петом ставу изреке одбио тужбени захтев да се обавезе тужени да у име и за рачун тужилце уплати припадајуће доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско инвалидско осигурање за период од 15.01.2016. до 16.06.2018. године на износе из трећег става изреке пресуде и, у шестом ставу изреке, обавезао туженог да тужилци исплати на име трошкова парничног поступка износ од 107.876,00 динара са законском затезном каматом од дана када наступе услови за извршење до исплате.

Одлучујући о жалбама тужиље и туженог, Апелациони суд у Београду је донео пресуду Гж1 3646/20 дана 02.12.2020. године којом је преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П1 178/19 од 16.07.2020. године у првом ставу изреке и одбио као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужени да тужилци исплати заосталу накнаду за исхрану у току рада за период од 15.01.2016. године до 16.06.2018. године у износу од 101.109,75 динара са припадајућим законским затезним каматама, преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П1 178/19 од 16.07.2020. године у другом ставу изреке и одбио као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужилци исплати заосталу накнаду за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 15.01.2016. до 16.06.2018. године у укупном износу од 82.287,90 динара са припадајућом законском каматом, преиначио наведену првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да у име и за рачун тужиље уплати припадајуће доприносе за пензијско инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско инвалидско осигурање за период од 15.01.2016. до 16.06.2018. године на износе досуђене у првом и другом ставу изреке првостепене пресуде, преиначио решење о трошковима поступка садржано у шестом ставу изреке првостепене пресуде и одбио као неоснован захтев тужиље за накнаду трошкова поступка у износу од 107.876,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, одбио жалбу тужиље изјављену у погледу одлуке о трошковима поступка и обавезао тужилцу да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 26.938,00 динара.

Против наведене другостепене пресуде тужилца је изјавила благовремену ревизију, дозвољену у делу којим побија другостепену пресуду којом се преиначује првостепена пресуда и одлучује о тужбеном захтеву. Тужилца се позива и на одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) у делу којим је пресуда побијана дозвољеном ревизијом и одлучио да је ревизија основана.

Другостепена пресуда је донета на основу погрешне примене материјалног права, што је резултирало непотпуно утврђеним чињеничним стањем.

Према утврђеном чињеничном стању од стране првостепеног суда, тужилца је била запослена код ЈП Железнице Србије по основу уговора о раду, а 01.09.2015. године са туженим закључила анекс уговора о раду по коме је била у радном односу код туженог до 25.12.2018. године, када јој је отказан уговор о раду. Утврђено је да тужилци није исплаћивана накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Обрачун зараде који је у спорном периоду тужени достављао тужилци није садржао вредност за исхрану у току рада ни регрес. Код туженог није донета одлука о висини ових накнада. Колективним уговором код туженог је прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност накнаде за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора. Првостепени суд је на основу налаза и мишљења судског вештака, по другој варијанти, утврдио висину накнаде за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, месечно, према посебном Колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности.

Позивом на одредбе члана 118. тачка 5. и 6. Закона о раду првостепени суд је обавезао туженог на исплату тужиљи накнада за исхрану у току рада и за регрес у предметном периоду. Ово стога што Колективни уговор који је у предметном периоду код туженог био на снази није садржао конкретизацију висина ових накнада, тужени није доказао да је донео одлуку о висини ових накнада, нити је доставио доказ о износу у ком је те накнаде исплатио у структури вредности једног радног часа, чиме није доказао тврдње да је тужиљи исплатио трошкове по овом основу, а на тај начин не може искључити право тужиљи на исплату ових накнада.

Међутим, другостепени суд је одлучујући о жалби туженог преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу за тужбени захтев на име накнада за исхрану у току рада и за регрес, и припадајућих доприноса на чију исплату је тужени обавезан у име и за рачун тужиље, зато што је сматрао да пропусти послодавца да у обрачуну зараде искаже податке по основу накнаде за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора не води закључку да износи по овим основама нису исплаћени тужиљи, с обзиром да је колективним уговором туженог одређена исплата ових накнада тако да је у вредност једног радног часа, који служи за обрачун и исплату зараде, укључена и месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Због тога сматра да не може прихватити ни обрачун ових накнада према Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности, како то закључује првостепени суд.

Одлука другостепеног суда није правилна.

Законом о раду је предвиђено право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Одредбом члана 118. тачка 5. и 6. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 113/17), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и за исхрану у току рада (ако послодавац није ово право обезбедио на други начин) и регрес за коришћење годишњег одмора, при чему висина трошкова из става 1. тачка 5. мора бити изражена у новцу. Одредбом члана 55. Колективног уговора за Железницу Србије АД („Службени гласник Железнице Србија АД бр. 4 од 24.03.2015. године) је прописано да је у вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Колективни уговор а ни анекс уговора о раду за тужиљу, не садрже конкретизацију висине накнаде наведених трошкова. Исте се не може утврдити ни из обрачунских листи за зараду тужиље. Код туженог није донета одлука којом се утврђује висина ових накнада. Висина накнаде трошкова на име исхране у току рада и регреса за годишњи одмор мора бити одређена линеарно за све запослене, односно накнада ових трошкова мора бити исплаћена свим запосленима у истом износу без обзира на стручну спрему, звање и радно место, односно на висину зараде коју остварује. Како висина накнаде није конкретизована, произилази да висина накнаде одређена на начин као у општим актима туженог не била одређена у истом номиналном износу за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити за правилно. На основу изнетог, закључује се да је тужени у погледу исплате наведених накнада цитиране законске одредбе примењивао на штету тужиље. Не може се прихватити становиште другостепеног суда, засновано само на основу одредаба Колективног уговора да су запосленима, па и тужиљи, ови трошкови исплаћени кроз

висину цене рада, и такав закључак другостепеног суда је противан утврђењу првостепеног суда да накнада трошкова на име исхране у току рада и регреса за годишњи одмор у предметном периоду тужили није исплаћена.

Код таквог стања ствари, другостепена пресуда је укинута. Другостепени суд је због израженог правног становишта о примени одредаба Колективног уговора код туженог као потврди да су тужили исплаћене тражене накнаде, пропустио да цени наводе жалбе и правилност примене материјалног права код опредељивања висине накнаде која по предметним основама припада тужили. Првостепени суд је од варијанти из налаза вештака прихватио једну, према параметрима из Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналне делатности на територији Републике Србије, којим је прописана висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима дневно најмање у износу од 250,00 динара, за регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину, крећући се границама постављеног тужбеног захтева. Међутим, другостепени суд је из разлога исказаног правног става о примени Колективног уговора туженог сматрао да се не може прихватити обрачун предметних накнада према Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности. На овај начин није расправљана висина месечних износа која би припадала тужили на име накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора у реалним економским вредностима које би омогућиле право тужили на накнаду ових трошкова загарантовано законом и у једнаким износима као што се исплаћују другим запосленима у предметном периоду. Због изостанка ове битне чињенице је другостепена пресуда укинута применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку који предмет је враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном поступку код одлучивања о жалби тужене, другостепени суд ће одлучити о трошковима целог поступка, са којих разлога је укинута другостепена пресуда и у делу одлуке о трошковима парничног поступка, применом одредбе члана 165. став 3. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић